

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubliani, Prešernova ulica 54
Uradništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7.50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubliani, št. 10.711.

Naše liste za volitve 11. septembra

Kakor sem že zadnjič omenil, smo za te volitve poskušali g. Pucelja oprostiti objema g. Stepana Radića. Nam ni šlo pri tem za to, da izrazimo sovraštvo proti g. Radiću, ampak, da zahtevamo, naj se ne meša v kandidature v Sloveniji. G. Pucelj, ki je prej govoril, da ne bo niti kandidiral, če se ne združimo v Napredni blok, se je čez noč spremenil in se zaupal zvezdi g. Radića. Da nam onemogoči nadaljnja pogajanja, je postavil zahtevo, da moramo vzeti g. Radića za nosilca liste.

Če pa je uspelo g. Pucelju razbiti široki Napredni blok na veliko radost SLS, mu ni uspelo zatreti v tisočih slovenskih neklerikalnih volilcih prepričanja, da bi bilo pametno, če gremo skupaj. In tako je prišlo do razgovorov med SDS, NSS in staro gardo «kmetijcev», onih kmetijcev, ki so prav za prav početniki in očetje nekdanj tako cvetoče SKS, ko se je še zvala «Samostojna». Razgovori so dali skoro nepričakovan uspeh: Videli smo, da hočemo prav za prav vsi skupaj eno in isto in da si ne nasprotujemo. In če je bilo že prej med nami in NSS ozračje jasno, to pot se je zjasnilo tudi med nami in «Samostojnimi» glede kmetijskega vprašanja.

Tudi mi demokrati priznamo, da je kmetško vprašanje prvo v državi in da brez rešitve kmeta ni bodočnosti Jugoslavije. Še več: 90 odstotkov pristašev SDS v širni Jugoslaviji je seljakov. Ne v Bosni ne v Dalmaciji, a najmanj na Hrvaškem naši pristaši niso zbrani v mestih. Pribičevići volilci so izključno seljaki. Kmetijski program, ki ga je v parlamentu razvila SDS zlasti v toku proračunske debate, je popoln in se loči od drugih agrarnih programov v tem, da drugih stanov ne izključuje in ne omalovažuje, ampak jih skuša zvezati v soglasje s seljakom.

Jaz in moji slovenski tovariši smo mogli še dodati, da nam je od nekdanj bilo vsako resno delo za kmečki stan dobrodošlo, da smo pospeševali njegovo stanovsko organizacijo, kjer smo mogli, da v naši stranki tudi v Sloveniji že danes kmetje tvorijo večino. Kmečki stan se je v SDS do sedaj morda le zategadelj manj udeleževal, ker so njegovi vodje iskali pota drugam. SDS bo vsako pobudo v korist našemu seljaku sprejela v svoj program in reorganizirala se bo tako, da bo tudi v čisto strokovnem in stanovskem oziru svojim pristašem kmetom nudila vse kar treba, obenem pa se bo združena moč vseh stanov, zbranih v SDS, združila v boj za kmetijske zahteve.

Na podlagi takih razgovorov ni bilo težko razgnati nezaupanja, ki so ga med nas zasejali ljudje, ki brez cepitve ne bi pomenili nič. Naša ljubezen se tesno oklepa vsega ljudstva zlasti pa vseh stanov, ki zdaj najbolj trpé. Tega mišljenja so bili pri razgovorih vsi, in tudi «Samostojni» iz srca privoščijo, če se more pomagati obrtniku in delavcu ter celo trpinu-nameščencu.

Sumničenja proti našim zaveznikom v pričujoči volilni borbi, da jih vodijo sebični nagibi, moram zavrniti z ogorčenjem. Če pa žele biti izvoljeni, ni to nikak greh, vsaj bi bil tudi g. dr. Odić, Hrvat, rad izvoljen v Sloveniji in g. Prepeluh povrh. Jaz pa odkrito rečem, da želim in je gotovo, da bodo to pot na napredni strani izvoljeni tudi inteligentni kmetje, ker vem, da bo naša napredna delegacija s tem dobila še bolj živ stik s kmetjskim stanom kakor doslej in bomo vsi skupaj marsikaj več znali doseči za slovenskega kmetovalca. Baš tega krila ji je manjkalo. Ko pa nam 11. september pripade,

bomo vsi šli za interese kmeta v še uspešnejši boj.

Te dni dobivam od premnogih strani prijazne čestitke, da je SDS dobro storila, ko je bratsko roko nudila kmetu in delavcu. To je bila moja želja od nekdanj, posebno l. 1920., a častihlepni možje, ki smo jih mi osedlali, so raje zapalili ogenj razkola. Ta ogenj bo nazadnje nje same uničil.

Zakaj napredna ideja, ki jo predstavlja v Sloveniji SDS, ni ideja, ki je nastala včeraj in ki lahko ugasne jutri. To je prirodna ideja, ki je nastala, čim so se Slovenci začeli zavedati, in dokler nas bo tlačila mora klerikalstva, ne more zamreti.

Napredna ideja, pomilajena z idejo demokracije, stanovske solidarnosti, socialne pravčnosti in ljubezni do države in naroda bo stala, ko nas že dolgo ne bo. SDS se ne dá uničiti. Ona želi tudi z drugimi, ki so ji po mišljenju sorodni, z bratsko roko sodelovati. Zato smo sklenili sporazum in skupne liste SDS, NSS in «Samostojnih». Na delo, da se naše skupne nade izpolnijo!

Dr. Gregor Žerjav.

Slovenskim podeželskim volilcem!

Ko smo v letu 1919, ustanovili «Samostojno kmetijsko stranko», imeli smo pred očmi namen, da pod geslom:

«Kmet, pomagaj si sam in svoje stališče v državi uravnaj si sam!»

priporimo našemu do tedaj brezpomembnemu kmetjskemu ljudstvu (kmetom, obrtnikom in podeželskim delavcem) ono veljavo, ki mu pritiče po njegovem številu, marljivosti in tvorbi države! Povzdigniti kmečko gospodarstvo s pametno gospodarsko-zakonodajno, carinsko in trgovsko politiko, osigurati mu stalnost z jamstvom lastniškega prava, dvigniti kulturo in naobrazbo s strokovnimi šolami, osvoboditi in osamosvojiti ga gospodarsko, moralno in politično, privedi ga k vodstvu države in mu s tem omogočiti odločevanje vseh, njega se tičočih državnih in splošno javnih vprašanj.

Naziv Samostojne kmetijske stranke je predstavljal njeno popolno politično neodvisnost in vsestransko samostojnost.

Neizbrisen ostane spomin na navdušene borce, ustanovnike S. K. S., ki so z nepopisno smelostjo in velikimi žrtvami vnesli idealno misel kmetjskega pokreta v zadnje gorsko selo, še bolj pa na velike tabore in zборе, kjer je vse, kar je bilo na deželi razumnejšega, s prekipevačim navdušenjem prisegalo na prapor našega kmetjskega vstajenja.

Prvi nastop našega pokreta je pokazal lep napredek; osem zastopnikov-poslancev v Beogradu je doneslo uspehe, ki so v razmerju tedanje moči parlamenta (8 proti 400) bili naravnost nepričakovani.

Žrtve na gospodarskem polju, boleznin in razne ovire posameznikov so povzročile, da so najborebnejši ustanovniki in prvoborniki S. K. S. bili potisnjeni na drugo mesto, radi česar je nastopilo poenmanje razvoja stranke.

Teh prilik se je tekom časa poslužila gotova klika, ki je takoj ob svojem nastopu in prevzemu moči zavrgla samostojnost naše organizacije ter bojno geslo, ki je družilo in v borbi ter vztrajnosti podkrepljevalo in poživilo nje pobornike. Krilatice «Kmet, pomagaj si sam...» je prvi dan morala izginiti iz glasila S. K. S.!

Politična neodvisnost je bila sramotno potlačena in izdana ter organizacija izročena v popolno milost in nemilost ter politično eksploatacijo prevrtljivi Radićevščini.

Stari idealni borci so bili odrinjeni ob stran. Ostali so se umaknili sami ter z gnjevom opazovali, kaj vse se počenja v stranki od strani novih «seljakov». Kakor ni mogoče niti v sosednji Musoliniji,

se je tu proizvajal absolutizem.

Cvetelo je intrigantstvo in politično netopirstvo. Stranka je postala

zatočišče političnih izgnancev in ubežnikov.

Iz generalnih štabov raznih strank so gotovi ljudje bili nameščeni ali se vrinili kar sami v vodstvo in seje.

Dolgo smo gledali, kako ruši ta «seljačka» družba naše ideale, naš pokret in kmečko misel; in trpeli smo.

Potrpežljivosti pa je bilo konec, ko je Zagreb skušal z nami narediti isto, kakor naredi navaden prekupec s svojo živino. Preko zahtev, volje in želj našega slovenskega podeželskega volilstva, je

diktiral svojo kandidatno listo,

na katere resna mesta je postavil

dva Hrvata

in tudi na bližnja mesta ljudi, ki jih ljudstvo ne mara in ki so mu tuji, ljudi, ki o «seljaštvu» in potrebah našega podeželja nimajo najmanjšega pojma.

Ljubljana je morala pred Zagrebom na kolena!

Tedaj pa se je dvignila večina ustanovnikov S. K. S. ter sklenila,

da nastopimo z lastno listo ali pa na skupni listi z naprednimi skupinami.

Po dolgotrajnem in temeljitem pomisleku se je končno dosegel sklep, da se s SDS in NSS postavi

«ZDRUŽENA SLOVENSKA GOSPODARSKA LISTA»,

katera jamči naši skupini in idejam, ki jih zastopa, gotov uspeh. S tem pa bo znova omogočeno neumorno programsko in zlasti podrobno gospodarsko delo v korist in procvit našega podeželja, kakor je to bila prvotna zamisel «Samostojne kmetijske stranke».

Naša borba za zmago «Stare pravde» mora biti zopet oživiljena ter postavljena na temelje iz leta 1919!

Zato kličemo vse tovariše iz let nastanka našega pokreta zopet

pod našo kmečko zeleno zastavo!

Na delo za zmago idealov naše stare «Samostojne kmetijske stranke»!

Po pooblastilu naših organizacij in zaupnikov:

Ivan Urek,

posesnik v Globokem pri Brežicah.

Jakob Kušar,

posesnik v Notranjih Goricah pri Ljubljani.

Andrej Roškar,

posesnik na Cvenu pri Ljutomeru.

Ivan Albreht:

Tinično breme

I.

To je svet, kakor si ga je bil Bog izbral za počitek po ustvarjenju. Kamor se ozre oko, povsod gora. Krepki podstavki segajo v dolino in izginjajo — zasanjani valčki matere zemlje — polagoma v njej. In človek, ki hodi toč, hodi s spoštovanjem in s pobožno mislijo v srcu. Začudeno in začarano se ozira oko v gorska temena in srce si želi v tiste bistro višave, solncu in sveži jasnini nasproti. Gore pa strme, silne in nepremične — in njihovo molčanje je kakor brezzvočna pesem večnosti.

Ob njihovem vzhodu pa ljudje! Stlačili in stisnili so se skupaj kakor mravlje. Vse išče, grebe, pika in kljuje za kruh. Dravo na severu so porinili v tesnino in so ji obložili strugo s kvadratastim kamenjem. Ni jim prišlo igranje razposajene ljubice, ki je romala divja in razigrana od enega gorskega velikana k drugemu. Kajti spomladi in v jeseni, ko so vzkipevala njena nedrija, je segala na desno in na levo po zemlji in po ljudeh. Tu in tam stoji še spomin! Tukaj je nesrečno smrt storil... Danes pa je Drava sama kakor ljubica, ki so ji vzeli ženina. Tiha in zakrknjena šumi svojo trdo pot in šepče na gosto nastanjenim brodnikom o davnih dneh. Kraj samote pa pričajo visoke skalnate stene in čeri o njeni nekdanji slavi.

To vse je bil dom Tomijeve Tine. Dravska dolina od Št. Janža do Šmarjete, vsa je bila

priča njene rasti. In dekletce je rastle kakor divja roža, zasajena na napačnem kraju. Že tisto uro, ko je kriknilo svoj prvi krik, so se ljudje začudili.

«Romala bo, romala,» je zamodrovala detetova stara mati proti otročnici, ko je zapačila, da otrok suče glavo. Puškar Tomi je pokimal in babica je pritrdila važno:

«To sem pa res že slišala praviti stare ljudi, da tak otrok, ki se ozira okrog sebe, kadar pride na svet, ne najde stalnega mesta.»

«Tomi,» je dahnila žena in se skušala gani. Mož je stal kakor prikovan. Gledal je malce pretemno in pretuje za tak svečan trenutek.

«Naj bo, kakor je božja volja,» je vzdihnila stara mati.

«Kaj?» se je začudila babica.

«Nič, nič,» je zagodrnjal Tomi in ubegaval s pogledom. Na postelji je dahnilo:

«Oh!»

«Kaj boš,» je silila stara mati v svoje. «Če ni, pa ni. Saj so dekleta tudi potrebna po svetu.»

«A tako! Oh, Tomi, take-le žive morate pa že biti veseli. Saj za fante je še čas,» si je dajala babica duška v trenutnem spoznanju položaja. S pogledom kakor krt je ostrknila Tomija tako naglo in v tako smer, da mu je bilo mučno in toplo obenem.

Ko je babica opravila kopanje, so se domenili za ime.

«Planšarica bo,» je menila stara mati.

«Živinski patrón je pa sam sv. Valentin.»

Pri tem je ostalo. Ko so prinesli dete od krsta, ga je babica odgrnila in ga je poklicala:

Politični pregled

Neki angleški lord, ki so ga Madžari ponovno povabili na svoje grofovске graščine in ga tamkaj razkošno gostili, je začel v svojih angleških listih pisati proti Mali antanti in s tem

tudi proti naši državi.

češ, da bi bilo dobro, da bi se Madžarska obnovila od Karpatov do Jadranskega morja. Madžari namreč ne morejo pozabiti, da so si narodi, ki so bili preje pod njimi, zaželeli svoje bode in da so se združili s svojimi maticami. Take pokrajine so na pr. Vojvodina, Slovaška in Erdeljska. Madžari so po svoji stari navadi angleškega lorda seve bogato podkupili. Dobro vedo namreč, da na Angleškem samó bogato plačilo kaj zaleže.

Angleškega lorda so takoj zavrnilo prvi predstavniki Male antante, zlasti pa češko-slovaški zunanji minister dr. Beneš. Pa tudi iz Pariza in Rima

so angleškega lorda posvarili,

naj ne uganja takih komedij.

Proti madžarskemu pohlepu so se izjavili tudi oni češkoslovaški separatisti, s katerimi so doslej Madžari računali. Enako je madžarska manjšina na Češkoslovaškem izjavila, da ne mara

pod jarem objestnih madžarskih grofov.

V Rimu so v pasjih dneh prišli na misel, da bi bilo dobro sprejemati vzhodne prince in kralje, ki bi jih rada Italija popolnoma pridobila zase in potem kratkoma podjarmila. Sedaj je ravno v Rimu

egiptovski kralj Fuad,

ki so mu priredili velike svečanosti, pa tudi bogato založene pojedine.

Na Dunaju je začelo sodišče

preganjati one nedolžne delavce,

ki so sredi julija čisto slučajno prisostvovali komunistični revolti. Sodišče jih kaznuje, kakor da so resnični krivci.

Z Albanijo smo se končno pobotali. V kratkem prispě naš poslanik v Tirano, albanski pa se bo vselil v Beograd.

«Tini!»

Drugi, kolikor jih je bilo, so ponavljali klic in so ogledovali otroka. Žganje in mošt sta jim raztepała svečane misli in gladke besede. Teta Mica, ki je bila botra, je govorila na desno in levo. V krepki govoric je slavila kmetiški stan. In stric Joža, njen mož in otrokov boter, je pritrdjeval prikimal pri vsaki ženi prisposdobi. Stara mati je poslušala.

«Ves svet je na kolcih,» se je izognila. «Ali ne, Matilda,» se je okrenila proti otročnici in si založila dobršen kos pogače v usta.

«Na kolcih... A delavci pridemo vedno ravno med zobe,» je zabobnal Tomi s prsti po mizi.

«Kaj boš; s tremi križi še ni žalosti pri hiši,» je klical boter dobro voljo v vas in napil na otrokovo zdravje. Kozarci so zavneli in mošt je za trenutek pognal kri v hitrejši tok.

«Da je le zastopnost pod streho,» si je od-dahnila babica, ko je postavila kozarec na mizo.

Matilda se je nasmehnila s postelje, Tomi je sklonil glavo, a beseda je vendar plavala v veselo smer.

«Enega na doto,» je zvrnil boter čašico žganja.

«In za ženina,» mu je sledila botra, da so ji zagorela že nekoliko razorana lica.

Tomi se je nasmehnil. V zibelki je zavekalo dete.

«To pa za moro,» je ponovila babica po zgladu obeh botrov in je polila par kapljice proti zibelki.

stila v miru ter ni iznašala stvari v javnost, ki bi mu bile sicer neprijetne. G. župnik naj ve, da se bomo znali braniti.

RAČNA. V naši občini bodo občinske volitve dne 7. avgusta t. l. Vložene so tri kandidatne liste, in sicer: 1. Iv. Brodnika, je naša; 2. Antona Bahovca in 3. župnika Kogovška, naslov Kinečka zveza. 3. skrinjica naj ostane prazna. Pač pa spustite kroglice v 1. skrinjico. Ivan Brodnik je župan v naši občini že dvajset let. Sedaj bi pa g. župnik rad, da bi bil župan samo tam, kjer so cerkveni pevci in mežnarji ter tako dalje. Vsi, ki niso njegovega duha, niso sposobni za župana, kljub temu, da je Brodnik že 20 let naš župan. To pa posebno jezi g. župnika in druge, ker je župan v Mali Račni in ne v Veliki Račni. — Pošta, oziroma pomožna pošta, v Račni ne deluje redno, naj se zato premesti drugam. Tudi naj pošta Grosuplje pošilja »Domovino« k nam v Račno bolj redno. — Letina kaže še precej dobro, samo dežja ni.

ILOVA GORA. Tukajšnjemu posestniku Jožefu Goršiču je uničil 8. julija požar veliko gospodarsko poslopje, obstoječe iz skednja in kozolca, ki sta bila oba natlačena krme in drugih poljskih pridelkov. Obenem je nesrečnemu kmetovalcu pogorelo pet voz in vse gospodarsko orodje. Škoda je cenjena na 50.000 Din.

VELIKI KAMEN. Prostovoljno gasilno društvo Veliki kamen bo imelo dne 15. avgusta ob pol 14. uri redni letni občni zbor in vrtno veselico v gostilniških prostorih g. Ivana Šerbeca na Velikem kamnu, z zelo pestrim sporedom. Sodelovala bo gasilska godba na pihala iz Rajhenburga. Vstopnina 3 Din za osebo. Naprošajo se vsa sosedna tovariška društva, naj na ta dan ne prirežajo podobnih prireditvev in jih vlijudno vabimo k obilni udeležbi.

PONIKVA OB JUŽNI ŽELEZNICI. (Izžemanje davkoplačevalcev. — Klerikalne »duhovitosti«.) Naši klerikalci so sanjali, da bi kazalo »osrečiti« Ponikvo s katoliškim domom. V ta namen so v krajevnem šolskem svetu pokrenili zidavo nove šole, oziroma prizidka, da bi na ta način zagospodarili staremu šolskemu poslopju, ki bi ga s pomočjo posojilnice prelevili v orlovsko shrambo. Že je klerikalni občinski svet, v očitnem nasprotju proti gmotnemu blagru občanov, sklenil predlog šolskega sveta uresničiti in kmalu bi bili zarajali

g. Žličar z g. kaplanom in sodrugi klerikalno kolo v bivši šoli. Pa jim je izpodletelo. Čim so naprednjaki uvideli, da znači taka namera naravnost obupno obremenitev naših žepov, in to v korist družbe, ki bi se rada ogrela od naših žuljev, so zbrali podpise treh četrtin davkoplačevalcev, ki protestirajo proti predlogu krajnega šolskega sveta. Ker so se — tik pred volitvami — ustrašili, so klerikalci umaknili predlog, da ga ob prvi priliki ponove in dosežejo svoj cilj. Zagotavljamo pa že sedaj vse take nadležneže, da jih v bodoče noben ponkovški davkoplačevalec ne bo volil, da bi tako svojo očeno sušil svoj žep. S tem bo tudi preprečena njihova nakana. Kadar bo pa resnična potreba po novi šoli podana in bodo razmere vsaj malo znosnejše, bomo vsi brez izjeme soglašali z novo zgradbo. Sicer pa, če je klerikalcem res kaj na šoli, naj pa pri svojem občinskem odboru izposlušajo podporo, oziroma naj jim isto izposluje bodoči (?) poslanec g. Vrečko, ki se hvalisa in repenči z »uspehi«, kakršnih niti on niti vsa klerikalija nikdar dosegla ni in ne bo. Tri leta je sedel v Beogradu, enkrat je usta odprl, dosegel pa ni ničesar. Niti ene intervencije ne, ko pa je itak večinoma domoval v Boletini, dnevnic iskati v Beograd pa ni nikoli zamudil. Kdor želi, da se bo i v bodoče delalo v Beogradu tako kakor so nas osrečevali doslej klerikalci, naj ga le voli. Kdor pa noče v lastno sklado pljuvati, bo volil g. dr. Pivka in demokrate, ki so se, maloštevilni, a vendar povsod z uspehom potegovali v dobrobit naše pokrajine. Dajte demokratom 20 poslancev, pa boste videli, kaj zmore agilen in vesten človek. — Redukcijo učitelje napovedujejo, Sokolom prepovedujejo prihod, za kar bi morali g. župana menda s kolkovano prošnjo prositi, v imenu prosvete jim »Tišlerček« s harmonikami krajša noči; da bi pa v kmetijski podružnici priredili skozi tri leta vsaj eno predavanje, da bi tam in na občini sploh kaj delovali, kar ni bilo izrecno v njihovo korist, za to pač nimajo časa. Enkrat so vam ponkovški volilci nasledili, odslej pa nikdar več!

ŠT. VID PRI GROBELNEM. Bližajo se skupščinske volitve in kmalu nato se bodo vršile tudi občinske volitve. Srečni kandidat za skupščinske volitve klero-radikalne zveze je g. Vrečko iz Boletine pri Ponikvi. Ne bomo veliko govorili o njem, ker ga volilci itak predobro poznajo. Prepričani smo, da bodo volilne kroglice g. Vrečka

zelo reducirane. V naši občini vlada živahno zanimanje za občinske volitve. Saj smo skoro pozabili, da bi se bile pri nas kdaj vršile občinske volitve. Pomislite — pri nas so bile občinske volitve nekoč pred vojno. Zato si občani sedaj želijo, kakor sploh mlajši in starejši volilci, da bi bile tudi v Št. Vidu. In res so se našli tukaj sposobni občani, ki bodo tudi zmožni voditi občino v redu. Poskusili bomo stari odbor skrčiti. Prepričani smo, da bo prišel pri prihodnjih volitvah stari odbor zmanjšan v novi odbor in ga bomo dopolnili z mlajšimi močmi. Sentvidčani hočemo videti, da ne velja samo pri skupščinskih volitvah ljudska volja, temveč tudi pri občinskih. Tudi pri nas bomo prišli do spoznanja, da je župan odvisen od ljudstva in ne obratno. Ni treba misliti, da ima kdo na ta stolček patent. Poskusili ga bomo pri prihodnjih občinskih volitvah malo presteti. Predolgo že sedi ta družina skupaj, pa so postali preveč samozavestni. Upamo, ako bo drugi župan, občina ne bo zaradi tega propadla, ker tudi tukaj je treba reda. Mi občani sploh ne vemo, kaj in kako se dela na občini. Pri drugih občinah se občinski tajniki držijo uradne ure, samo pri nas ne vemo, kdaj so uradne ure in mora marsikateri občan po dva dni iskati tajnika, oziroma župana in slugo, ker je to ena in ista oseba. Največje težave nam delajo živinski potni listi. Znano je daleč naokrog, da rabijo Sentvidčani mnogo živinskih potnih listov. Naj svet ve, kako daleč smo prišli; vsak občan, ki potrebuje živinski potni list, mora iti po njega na županov dom. Saj to bi ne bilo nič huđega, ko bi se župan preselil v Št. Vid, a na žalost občanov stanuje zelo daleč iz Št. Vida, povrhu še na hribu in tako moramo zaradi enega človeka iti sto in stokrat k županu po živinske potne liste. Imejte malo usmiljenja z ljudmi, ker čas je zlato. Želimo, da bi bili živinski potni listi zopet v Št. Vidu ob glavni cesti. Gospod župan pravi: »Delam zastoj v prid občine«. Smo res radovedni, če se toliko žrtvuje v blagor občine. Kakor je nam znano, ni vse zlato, kar se svetli, tako se tudi v naši občini ne dela brezplačno. Bomo videli po občinskih volitvah in se prepričali na lastne oči. Voliti hočemo v občinski odbor mirne ljudi, ki jim bo samo za procvit občine ter ne bodo poznali politične zaigranosti. Hočemo imeti vsi enake pravice, naj bo te ali one stranke, samo, da je poštenjak. — Več prizadejih občanov.

Beriči so drveli za odhajajočimi kmeti, ki pa so jim srečno ubežali. Graščak je tulil od jeze, na tihem pa ga je skrbelo, zakaj se mu je izneveril žugelj, edini zaupnik, da izostaja s poročili. Na nikogar se noče odslej več zanesiti, sam se mora postaviti na čelo čet, s katero bo udaril na upornike.

Pred solnčnim vzhodom ga je tretje jutro iznenadil glasen hrup in krik. Od vseh strani so navalili uporniki na graščino, oboroženi z vilami, sekirami, krampji, motikami in koli, pa tudi puške in meči so se svetili v rumeni zarji. Razbili so glavna vrata, podkopali nekaj obzidja in vdrli na dvorišče. Tu so se spopadli z beriči, ki so bili po ljutem boju premagani in vrženi nazaj v graščino. Naprej jim niso mogli slediti, ker so bili vhodni utrjeni z močnimi železnimi vrati. Te so trdovratno kljubovale udarcem razjarjenih trpinov in lomile njihovo orožje.

«Kje so ječe?» je odmevalo med grozovitim razgrajanjem in razbijanjem. «Ječe nam odprite, vi, roparji svobode! V prah bomo zdobili vas in grad, ako ne izpustite jetnikov! Gorje mu, kdor jim bo skrivil las, zakaj doba potrpežljivosti in prizanašanja je minula, danes je dan povračila in maščevanja!»

Beriči in vojaki so se zatekli v podstrešje, odkoder so streljali na besnečo množico in trobili v rogove na pomoč. Ljudstvo jim je odgovarjalo s kamenjem, ki je razbijalo okna ter padalo v sobe na bogate preproge in opravo.

Napadanje je proti poldnevu nekoliko ponehalo. Vstaši so obkolili grad in polegali po

travi, da si odpočijejo in osvežijo za novo bojevanje. Pobili so nekaj prašičev in ovac, zakurili ogenj ter si kuhali in pekli kosilo. Lonce in jedilno orodje so jim preskrbeli grajski hlapci in dekle, ki so prestopili k upornikom.

Šele po dolgem času se je upal graščak stopiti k razbitemu oknu in pogledati na množico, taborečo okrog gradu. «Sodrga!» je pljunil na dvorišče, a se je naglo umaknil kamnu, ki mu je priletel mimo glave.

«Morilec! Smrt morilcu!» je završalo okrog graščine. «Proč s trinogom, pogin zatiralcu bednega ljudstva!»

«Odstranite se!» je rjul Valerij, skrit za zidom. «Zapovedujem vam v imenu postave, sklicujem se na svoje starodavne pravice, na plemstvo in na svojo moč, ki vas bo strla v prah, ako se ne razidete.»

«Postavo si kršil z umorom, zaradi kate-rega si izgubil pravice in plemstvo, čast in veljavo», mu je odmevalo nazaj. «Tvoja moč je zlomljena, odkar si v našem oblastvu.»

«Dal vas bom zapreti v najglobljo ječo, odkoder vodi edina pot — pod vislice ali k rablju pod nabrušen meč.»

«Mi smo gospodarji tvojih ječ, vislic in mečev. Ti si rabelj, s katerim bomo obračunali...»

Od vseh strani so drli kmetje na dvorišče pod graščakovo okno, kjer so glasno zahtevali svoje pravice in prostost zaprtim tovarišem.

«Teh ne izpustim», se jim je trdovratno upiral.

«Toliko časa bomo oblegali grad, dokler se Žlogar, Pecelj, Otrinek in Pandur ne povrnejo v našo sredo.»

«Do tega je še daleč. Čakali boste, da se boste naveličali.»

«Odnehali ne bomo. Vrni nam jih, ali pa te bodo zidovi lastnega gradu pokopali pod razvalinami.»

Divje se je zakrohotala razdražena množica ter je zastražila dvorišče in vse izhode, okna in vrata. Neprestano so prihajale nove čete z novim pogumom in orožjem. Zasedle so pobočje hriba in zakurile ogenj. Tako so prebili noč pod milim nebom kakor vojaki na bojišču.

Streli grajskih beričev so postajali vedno redkejši, dokler niso popolnoma utihnili. Zmanjkalo jim je streliva, bili so prepričlo založeni, ker niso računali na tak upor. Resno jih je skrbelo, kako se bodo rešili, ako uporniki razbijejo železna vrata in prodrejo v grad.

Prva noč obleganja je potekla brez posebnih dogodkov in pripetljajev. Tu pa tam je prišlo do prerekanja pri menjavanju straže, ki pa se je naglo zopet pomirilo. Izbrani voditelji so pazili na čuječnost dodeljenega moštva.

Čim je napačilo jutro, so se vstaši sešli na dvorišču in ponovili svoje zahteve. Zagrozili so graščaku z dejanji, ako ne oprosti jetnike krivičnega zapora. Odgovarjal jim je s kletvijo in psovkami, pri čemer so mu pomagali beriči kakor grešniki ob vesoljnem potopu spričo pretečega pogina.

(Dalje prihodnjic.)

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

IMEJTE STLAČEN GNOJ!

Neprecenljiva je škoda, ki jo trpimo po naših gnojiščih s tem, da puščamo gnoj preveč v nemar. Že posameznik trpi škodo, kaj šele cela vas in občina. Po mnogih naših krajih manjka slahernega gospodarstva z gnojem. Kakor ga spravimo na gnojišče, tako ga pustimo ležati, namesto da bi ga poravnali in potlačili in na ta način skrbeli, da se v njem ohrani primerna in zadostna vlaga, ki je potrebna, da gnoj pravilno razpada. Saj ni vseeno, če leži gnoj v rahlo nametanih kupih ali pa če je poravnat in stlačen, če se gnoj preveč suši ali pa če se vzdržuje v potrebni vlažnosti. Te razlike v ravnanju z gnojem in njih posledice mora videti vsak, kdor se količkaj zanima za svoje gospodarstvo. Vsak mora izpredvideti, da se v nemar puščen gnoj enakomerno razkrajja, da pri vrhu plesni in da se sploh ves potek razkrajjanja bolj neugodno razvija in obrača. In vendar, kako malo se za vse to zmenimo in kolika škoda se nam zaradi tega godi!

Razlika med gnojem, ki smo ga pastili v nemar ležati, in med gnojem, ki je bil poravnat in stlačen, se da glede tečnosti prav dobro primerjati z razliko med slabo in dobro posušenim senom. Kar je seno za živino, to je gnoj za naše rastline. Če vozimo slab gnoj na njive, je ravno tako, kakor če polagamo v jasli slabo posušeno in izprano seno. Na obeh straneh žanjemo slabe uspehe.

Zato je pa skrajni čas, da spoznamo svoje napake in da začnemo tudi z gnojem bolj skrbno ravnati. Dober gnoj je treba pridelati. Pridelali pa ga bomo, če bomo z njim pravilno ravnali. Izkidan gnoj moramo na gnojišču poravnati in stlačiti. S tem mu nudimo najugodnejše pogoje, da se dobro razkrajja in godi. Po celem kupu ima v tem primeru enakomerno vlažnost, zračnost in toploto, ki mu pripomorejo zaradi tega tudi k enakomernemu in ugodnemu razkrajjanju. Mnogi gospodarji že delajo tako, pretežna večina pa dela še zmeraj po starem in prepušča gnoj svoji usodi, seveda v veliko škodo boljši rodovitosti.

VEČ SADNIH VRTOV!

Prave sadne kraje poznamo po obilici sadnega drevja, nasajenega tik vasi in v posredni njih bližini. Po nekaterih krajih Štajerske imamo lepe sadne vrtove, drugod jih pa še močno pogrešamo. Pri nas se stiska sadno drevje po vaseh, okrog kmetijskih domov. Bolj redki so pa sadni vrtovi, namreč tista prijazna zemljišča, ki se odklijejo s pravilnimi nasadi sadnega drevja. Nekdaj so jih gojili le grajščaki in jih je naše ljudstvo imenovalo «pungarti» (nemški Baumgarten), kar znači «drevesni vrt». Danes pa imamo take vrtove že po raznih krajih, vendar še vse premalo. Zato tudi nima naša dežela, dasi je za sadjarstvo ugodna, še tistega prijazno vabljivega lica, kakor ga imajo napredne sadne pokrajine. Tam je veliko več sadnega drevja. Okrog vasi so številni sadni vrtovi nasajeni v pravilnih vrstah. Tudi ceste so nasajene s sadnim drevjem. Vsa okolica ima podobo raja. Ti nasadi krasijo pokrajino od spomladi do pozne jeseni, spomladi s svojim belim in bujnim cvetjem, jeseni pa z bogatim sadjem.

Lepi so ti kraji in dobrostojni, ker jim prinaša sadje mnogo lepega haska. Naša dežela je po svojem podnebnju poklicana za sadno drevje in bi lahko zgledala še vse drugače kakor izgleda danes. Ali pri nas manjka na polju sadjarstva tistega zanimanja, tistega umevanja in tiste delavnosti, kakor jo vidimo po drugih sadonosnih deželah. Nekaj izjem imamo, toda premalo.

Prav in potrebno je, da gojimo v splošnem sadje mnogo lepega haska. Naša dežela je po svojnastane vprašanje, čene bi kazalo v prikladnih legah in na bližjih zemljiščih napravljati sadne

vrtove. Vsaj nam dajejo taka zemljišča dvojen pridelek, zlasti če skrbimo tudi za potrebno gnojenje, kakor vidimo to po drugih sadnih deželah. Najprej dobimo bogato košnjo zelene klaje, potem pa še dragocen pridelek sadja. Ob skrbnem delu lahko dobimo s takih prostorov tudi po tri zelene košnje, nazadnje pa še pašo. Porabljen gnoj pa ne zaleže samo travi, ampak vpliva prav ugodno tudi na večjo in redno rodovitost sadnega drevja, kar bi izdatno pripomoglo tudi k večjemu razmahu našega sadjarstva in sadne trgovine. Lotimo se torej teh nasadov, če so posestne in druge razmere količkaj ugodne za to!

SADNA LETINA IN SADNA KUPČIJA.

Letos je sadna letina po nekaterih krajih dobra, po drugih pa slaba. Dobre sadne letine bi nam lahko prinesle veliko denarja, ako bi bili naši pridelki — v mislih imam posebno jabolka — bolj značeni in trpežni in ako bi bila naša sadna kupčija bolj urejena. Žal pa, da manjka obojega in da imajo naši gospodarji še zmeraj premalo zmisla za smotreno sadjarstvo in za skupno oddajo sadnega pridelka.

Naša sadna kupčija je še v povojih. Dasi bi lahko tudi pri današnjem stanju sadnega pridelka sklepali ugodnejše kupčije, ako bi sadje skrbno odbirali in skupno oddajali, se vendar vsega tega premalo zavedamo vzlic vsem izkušnjam, ki jih že imamo.

V zadnjem času so se ustanovile po deželi številne sadjarske podružnice, ki organizirajo naše sadjerejce. Te podružnice imajo hvaležno nalogo, da opozarjajo svoje člane in druge sadjarje na potrebo skupne samopomoči pri oddaji sadja, pa tudi na to, da je treba namizno sadje skrbno pripraviti in sortirati za odjemalce. Za skrbno odbrano sadje dobimo veliko več, dasi nam sortiranje ne prizadeva posebnega truda in stroškov. Veliko več bi dobili pa tudi za sadje, če ga zamoremo skupno in na debelo oddajati, tako da ga pošiljamo v celih vagonih. Taka kupčija bi nam največ nesla.

Sadjarske podružnice imajo nalogo, da skušajo organizirati svoje člana 1.) za skupno oddajo, to je za vagonске pošiljatve v zabojih (sodih) in 2.) da sadje skrbno sortirajo, da ga ločijo ne le po kakovosti posameznih sort ampak tudi po debelosti in da ga skrbno ter pravilno vlagajo v zaboje. Če pogode razni prekupci to delo, ga moramo tudi mi, sadjerejci, pogoditi! Na vsak način moramo tudi pri nas doseči, da bomo cene sadju sami nastavljali, ne pa narobe, da nam cene narekujejo trgovci in da nam nazadnje izmetavajo sadje, ko je že na kolodvoru, kakor se je to godilo v zadnjih letih. Ni na tem, da sadje sploh v denar spravimo, ampak na tem je, da sadje tako pripravimo, da ga prodamo za čim najboljšo ceno in tako kakor vidimo po drugih bolj naprednih deželah. Stoprav potem pride doba, da se bomo ogreli za napredek sadjarstva, ki ima v naši deželi vse potrebne naravne pogoje za svoj uspešni razvoj.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na ljubljanski živinski sejem, ki se je vršil 3. t. m., je bilo prignanih 98 volov, 80 krav, 17 telet, 298 konj in 132 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 52 volov, 42 krav, 9 telet, 30 konj in 72 prašičkov za rejo. Dagon je bil z ozirom na dejstvo, da so kmetje precej zaposleni s poljskimi deli, še precej dober. Promet na sejmu pa je bil srednje živahen. Cene volom, kravam in teletom so za malenkost popustile. Za 1 kg žive teže so bile naslednje cene: voli, prvovrstni 10 Din, drugovrstni 8 Din, tretjevrstni 6,50 do 7 Din, teleta 12 do 12,50 Din, krave klobasarice 3 do 4 Din, krave, debele 5 do 6 Din.

ZITO. Cene pšenici in turščici so ostale na višini preteklega tedna, deloma so se celo dvignile. Zaenkrat ni upanja, da bi se cena pšenici nadalje dvignila, verjetnejše je, da bo nekoliko

nazadovala, kajti v naših sosednjih državah, v Avstriji in Madžarski, je cena pšenici dokaj nižja kakor pri nas. Glede turščice pa je stanje zelo nejasno. Če bo v Vojvodini padel izdatnejši dež, potem se bo turščica tam gotovo popravila in bo tudi njena cena padla. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 2. t. m. za 100 kg naslednje cene: vojvodinska pšenica (dostavljena na postajo v Sloveniji) 345 do 350 Din, turščica pa 240 Din 50 par do 250 Din.

KRMA. Na mariborskem trgu se je cena krmi nekoliko dvignila. V soboto so bile naslednje cene za 100 kg: seno 45 do 60 Din, slama 25 do 30 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 2. t. m. v valutah:

1 dolar za 56 Din 20 p do 56 Din 30 p.

v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 799 Din 17 p do 802 Din 17 p;

100 italijanskih lir za 308 Din 23 p do 310 Din 23 p;

100 češkoslovaških kron za 168 Din 20 p do 169 Din;

1 dolar za 56 Din 70 p do 56 Din 90 p.

100 nemških mark za 1351 Din 75 do 1354 Din 75 p.

Sejmi

5. avgusta: Sv. Ožbolt (Krajsnja), Vrbove (le za živino), Loka pri Laškem, Dole, Videm pri Litiji, Ptuj (za konje, govedo in blago), Lemberg.

6. avgusta: Velka.

8. avgusta: Studenec, Svetina.

9. avgusta: Radeče (okraj Krško), Žužemberk, Maribor (le za živino).

10. avgusta: Brežice, Dob, Mozelj, Trava, Trbovlje, Rovte, Studenec-Ig, Št. Lovrenc (okraj Novo mesto), Gornja Radgona, Slovenjgradec, Podčetrtek.

11. avgusta: Turnišče (Prekmurje).

12. avgusta: Sv. Jurij ob južni železnici (okolica).

DOMAČE NOVOSTI

* **Odgovorno uredništvo «Domovine»** je za časa dopusta g. urednika Filipa Omladiča prevzel g. Vladimir Kapus.

* **Zahvala.** Nameramo, da bi se na tihem, čisto neopaženo zvršil moj 50letni mašniški jubilej, so preprečili moji prijatelji Cirilmetodarji in trnovski župljani. Iz teh krogov je priklopelo ob mojem zlatem dnevu 27. julija t. l. toliko ustnih, brzojavnih in pismenih dokazov naklonjenosti in ljubezni, da mi je težko, da nemožeče najti izraz dostojni zahvali. Kako naj se zahvalno oddolžim prvomestniku Družbe sv. Cirila in Metoda gosp. A. Hudoverniku za čuvstveni govor, dvorni dami gospe dr. Tavčarjevi za čestitke in duhteči dar, ljubljanskim moškim in ženskim podružnicam za za osebno čestitanje njihovih načelnikov in za 50 kamnov, podarjenih Družbi sv. Cirila in Metoda. Njene izvenljubljanske podružnice, 44 po številu, so me obule s pismenimi in brzojavnimi čestitkami. Iskrena hvala Vam, vztrajnim braniteljicam naše narodnosti! Hvala kočevskim Slovencem, Jugoslovenskemu sokolskemu savezu in Zadrugi gostilničarjev v Ljubljani, ki so se prijazno spomnili mojega jubileja. Da se je slavje tako lepo izvršilo, gre čast in hvala med drugim mestnemu župniku g. Fr. Finžgarju, velečenjenemu trnovskemu cerkvenemu pevskemu zboru, v prvi vrsti pa gospem Balohovi, Petrovčičevi in Tenentejevi, ki so z izredno požrtvovalnostjo vodile vse priprave. Križ in zlati šopek, prejeta kot dar trnovskih župljanov, mi bosta draga spomina na zlato mašo. Nepozaben mi ostane trenutek, ko me je tako ljubo pozdravila trnovska nežna mladina. Za vse to in za slovesno zvonjenje in razsvetljavo zvonikov najsrčnejša hvala mojim nekdanjim župljanom! — V Koteziji, dne 1. avgusta 1927. — Ivan Vrhovnik.

* **Zadolžitve našega kmeta.** Poljedelsko ministrstvo je nedavno zahtevalo od vseh velikih županov podatke glede zadolžitve našega kmeta. Večina velikih županov teh podatkov poljedelskemu ministrstvu še ni doposlala, edino zagrebški veliki župan je poslal daljše poročilo, iz katerega je posneti, da znašajo dolgovi kmeta v zagrebški oblasti 90 milijonov dinarjev.

* **Škofja Loka.** Gospod dr. Jože Rant, zdravnik in zobni zdravnik v Škofji Loki zopet redno ordinira pri Balantu. 194

* **V šolo za babice v Ljubljani** bo letos zopet sprejetih 30 novih gojenk, in to 15 na državne stroške, 15 pa na lastne, odnosno na stroške občin. Šola bo trajala 18 mesecev. Kandidatkinje ne smejo biti izpod 21 in ne preko 35 let stare. Prijave morajo vpsolati upravi babiške šole do dne 15. avgusta.

* **Zavarujte svoja posestva proti požaru!** Na ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa prihaja vedno več prošenj za podporo zbog požara. Tem prošnjam ni mogoče ustreči, ker oblastni odbor ne razpolaga z denarnimi sredstvi in požar ni neprepredljiva nesreča. Svetujemo kmetovalcem, naj svoja poslopja in poljske pridelke primerno proti požaru zavarujejo, da se izognejo nesreči.

* **Škrlatica v Krškem.** Iz Krškega nam poročajo: V krškem okraju in okolici se je razširila epidemična škrlatica. Do sedaj je obbolelo 25 oseb in sta dve osebi umrli. Krivda in odgovornost za to epidemijo pade tudi na merodajne politične in zdravstvene činitelje, ki niso pravočasno ukrenili vseh potrebnih korakov in mer. Bolnica v Krškem je absolutno premajhna in pretesna, osobito je nezadosten prostor za epidemične bolezni. Pa tudi ljudstvo samo bi moralo opustiti vse, kar širi to bolezen. Posebno bi se moralo opustiti zbiranje otrok in žensk iz več vasi na enem in istem kraju. Apeliramo v interesu ogroženega prebivalstva na oblastvo, da stori primerne korake, da se prepreči širjenje te nevarne bolezni, posebno sedaj, dokler je še čas, da ne pride do hujše epidemije.

* **Dopust za udeležence železničarskega kongresa.** Prometni minister je dovolil pet dni dopusta vsem onim železničarjem, ki se bodo udeležili kongresa Saveza jugosloven. železničarjev in brodarjev. Kongres se bo vršil sredi avgusta v Subotici.

* **Eksotičen gost v Dalmaciji.** V Splitu se mudijo te dni mladi Chite Shen iz Pekinga, sin bivšega kitajskega guvernerja. Preživel bo poletje na dalmatinski rivijeri kot gost rodbine Dekaris iz Trogira. Chite Shen je absolvent dunajske medicinske fakultete ter se prihodnji mesec vrne v svojo domovino, kjer bo izvrševal zdravniško prakso. Prijetno je iznenaden nad lepoto našega Jadrana, zlasti pa mu ugaja stari Trogir s svojimi divnimi spomeniki.

* **Izseljevanje v Novo Zelandijo in naši izseljenci.** Nova Zelandija je ustavela doseljivanje do konca oktobra 1927. V informacijo o položaju v Novi Zelandiji priobčujemo v naslednjem pismu, ki ga je poslal eden izmed naših rojakov izseljeniškem komisarijatu v Zagrebu. V tem pismu se slikajo razmere na ondotnem delovnem trgu takole: «V teku enega leta se je priselilo veliko število naših rojakov v Novo Zelandijo. Mnogo njih pa se nahaja v veliki bedi zaradi pomanjkanja dela. Industrija kaurške smole, pri kateri so bili v prejšnjih letih naši rojaki zaposleni in so se od tega tudi preživljali, je danes skoro propadla. Velik del naših ljudi se je vrnil v domovino in je brez sredstev, ker je industrija propadla, da bi našel zopet delo. Brezposelnost veča veliko število angleških priseljencev, ki dnevno narašča.»

* **Osemdesetletnica narodnega škofa.** V Boki Kotorski je praznoval 2. avgusta 80letnico svojega rojstva narodni škof Fran Uccellini, velik narodni dobrotnik in rodoljub. Uccellinija spoštujemo vsi Dalmatinci brez razlike vere kot pravega narodnega svečenika. S svojimi sicer skromnimi sredstvi podpira vsako narodnokulturno gibanje. Uccellini je vedno vneto podpiral stremljenja našega jugoslovenskega Sokolstva. Jubilar ni samo velik teolog, temveč tudi mož svetovne narobe.

* **Kolonizacija v Bosni in Hercegovini.** V sporazumu z ministrstvom za agrarno reformo je ministrstvo za šume in rudnike izdalo uredbo o kolonizaciji v Bosni in Hercegovini. Po tej uredbi bo ministrstvo za šume in rudnike dajalo zemljišča na razpolago ministrstvu za agrarno reformo, ki jih bo nakazovalo dobrovoljcem za naseljevanje.

* **Pri naduhi in bolezni srca,** pri bolečinah v prsni, škrofulozi in rahitisu, povečanju ščitnih žlez in tvoritvi golše je odvod v črevo z rabo prirodne grenčice «Franz-Josef» bistveno domače zdravilo. Kliniki svetovnega slovesa so videli, da so se pri jetičnih prvi čas se pojavljajoča zagatenja umaknila z rabo vode «Franz-Josef», ne da bi se pojavila neprijetna driska. Dobi se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Pomnite!** Pralni prašek **Zenska hvala** ima 50% Schichtovega mila.

* **Nesreča pri delu.** Iz Male Nedelje pri Ljutomeru nam poročajo, da je pri g. Benkovi ob mlačvi žita odtrgala motorna mlatilnica, katere lastnik je gosp. Ozmeč, delavki Mariji Stajnkovi desno nogo v kolenu. Prepeljali so jo v ormoško bolnico.

* **Žalostna nestrpnost.** V Slovenski Bistrici je umrl kapetan Ciril Dragičević ter je bil prošli ponedeljek prepeljan v Čakovec. Pokojnik je bil odlični oficir. V vojni težko ranjen je pričel bolehati na pljučni bolezni, kateri je sedaj podlegel. Pogreb se je izvršil na najsvečanejši način, vsa garnizija je spremljala krsto na kolodvor in njej so se pridružili zastopniki občine ter vseh narodnih organizacij. Silno mučen vtis je napravilo, da pokojniku niso smeli zvoniti cerkveni zvonovi. Kapetan Dragičević je prelival svojo kri za domovino, bil je vzoren kristjan, a ker je bil pravoslavne vere, so gotovi klerikalni krogi vse storili, da se pokaže ob krsti «tega Srba» ves njihov prezir. In izmislili so si, da mora biti «krivoverec» žigosan s tem, da mu zvonovi krščanske cerkve ne zvonijo na njegovi poslednji poti! Dogodek je v vseh narodnih krogih napravil najmučnejši vtis in vsi so se zgražali.

* **Mrtva mati rodila živega otroka.** Zdravniki v bolnici Sv. Johna v Chicagu so morali izvršiti delikatno operacijo. Na kliniko so jim prinesli porodnico, ki je trpela na groznih krčih in je sedem minut pred porodom umrla. Na mrtvem truplu so zdravniki izvršili operacijo in rešili otroka, ki je tehtal osem funtov. Operacija se je posrečila in dete moškega spola živi ter se dobro razvija.

* **Čebela povzročila avtomobilsko nesrečo.** Iz Anglije poročajo o nenavadni avtomobilski nesreči. Zobni zdravnik Lyons se je vozil s svojo ženo in z dvema prijateljskima zakoncema na zborovanje zobnih zdravnikov. Tik pred hotelom v Lawton Halle leži majhno jezero. Čez jezero drži most, s katerega je priletela v vozilo čebela, ki je sedla na lice Lyonsovega prijatelja. Lyons je dvignil roko, da bi pregal čebelo ter obvaroval prijatelja pred pikom. Ta zamah z roko je postal zanj in za vso družbo usoden. Krmilo je ostalo brez voditelja in avtomobil se je prekucnil v vodo. Lyons je imel še toliko prisotnosti duha, da se je rešil s skokom skozi odprtino, njegova žena in prijateljski zakonski par pa so plačali Lyonsovo gesto s svojim življenjem in so utonili.

* **Nesreča zaradi električnega toka.** V ljubljansko bolnico so te dni pripeljali 20letnega mizarskega pomočnika Ivana Erzerja iz Cerklj pri Kranju. Doma je po neprevidnosti prijel za nezavarovano električno žico in električni tok mu je prežgal polovico toke.

* **S kroglo v možganih vesel in zdrav.** Veliko pozornost zdravniških krogov vzbuja primer natakarja Majeriča na Sušaku, ki se je pred par tedni v neki tamošnji kavarni ustrelil. Krogla mu je obtičala v možganih. Kljub temu, da so možgani ranjeni in da mu krogla operativnim potom ne morejo odstraniti, se počuti Majerič popolnoma zdrav. Vesel hodi po sobi, se razgovarja in je popolnoma normalen ter ne čuti nikakih bolečin. Le dogodka samega se prav nič ne spominja. Zdravniki naglašajo, da zanj tako dolgo ni nobene nevarnosti, dokler ne bodo inficirani možgani. Krogla mu operativnim potom ne mo-

rejo odstraniti, ker bi to imelo za posledico sigurno smrt.

* **Nov svetnik srbske pravoslavne cerkve.** V ponedeljek je beograjski patrijarh slovesno proglasil despota Stevana Lazarevića Visokega ob 500letnici njegove smrti za svetnika srbske pravoslavne cerkve. Zasluge despota Stevana so bile po kosovski katastrofi za srbsko pravoslavno cerkev, za srbski narod in njegovo kulturo zelo velike. Samostan Menasija v Resavi s porušeniimi celicami resavskih letopiscev in književnikov, prenos stolice v Beograd in njegovo delo za napredek Beograda, trgovine, prosvete in vojske, pričajo še danes o njegovih državniških sposobnostih in rodoljubju.

* **Smrti v valovih Donave.** Iz Iloka poročajo: Med potniki donavskega parobroda se je nahajala v soboto mlada gospa, elegantna in lepa, ki pa je bila zamišljena in žalostna. Ko se je parobrod približal selu Neštinu, se je mahoma popela na ograjo ter naglo skočila v Donavo. Še enkrat se je pojavila na površini, potem pa je izginila v valovih Donave. Pozneje so na parobrodu našli pismo, v katerem se poslavlja od svoje matere. Zove se Ana Peinstengel, 23 let stara, iz Baške Palanke. Pred tremi meseci se je omožila, a v zakonu ni imela sreče.

* **Nenavadna žrtev strele.** Iz Nikšića poročajo: V ponedeljek se je iz mesta vračal v vojašnico redov Avdo Delić s svojim tovarišem. V zraku se je le malo zabliskalo in Avdo se je zgrudil na tla, preko njega pa je padel tudi njegov tovariš. Ljudje so oba prenesli v vojašnico, kjer je zdravnik ugotovil, da je Avda Delića ubila strela, njegovega tovariša pa onesvestila in precej občutno poškodovala.

* **Napad razbojnikov na občino.** V noči med soboto in nedeljo je občinska hiša v Suhi Reki pri Prizrenu doživela nenavaden poset. Priklatila se je tolpa razbojnikov in vdrla skozi okna v pisarno, kjer je župan Abdul Jusuf pri luči rešaval akte. Razbojniki so županu zadali več ran, nakar so se zopet izgubili v noč.

* **Po treh letih odkrit zločin.** Pred tremi leti je izginil iz samostana Dubočice pri Plevlju ugleđen svečenik pop R. Nenadić. Tri in pol leta policija ni mogla ničesar izslediti. Šele, ko je prišel v Plevlje nov sreski poglavar, so izsledili zločince in v soboto so tudi našli truplo izginulega popa, zakopano v ruševinah samostana. Pri zasledovanju zločincev je sodeloval tudi pokojnikov sin industrijec Vojislav Nenadić iz Beograda. Med morilci se omenja tudi ime nekega tamošnjega predstavnika oblastva.

* **Zopet nezgoda mariborskega avtobusa.** V soboto se je pripetila mestnemu avtobusu na progi Maribor—Celje zopet nezgoda, ki pa bi lahko postala usodopolna, če bi bil vozil v hitrejšem tempu. Pri zadnjem kolesu so se zrahljali vijaki, zbog česar je kolo med vožnjo v bližini Zgoranje Poljskave nenadoma odpadlo. K sreči je šofer avto takoj ustavil. Kolo so nato zopet pritrdili in tako je lahko avtobus z malo zamudo vožnjo zopet nadaljeval. Mislimo, da so take nezgode samo posledica zanikarnosti.

SOKOLSTVO

40LETNICA SOKOLSKEGA DRUŠTVA V NOVEM MESTU DNE 13. IN 14. AVGUSTA.

Zletni odbor objavlja vsem udeležencem našega župnega zleta spored sokolskih svečanosti o priliki 40letnice novomeškega sokolskega društva, dne 13. in 14. avgusta t. l.: v soboto, 13. avgusta, se vrši ob 8. uri zvečer slavnostni občni zbor, ob 9. uri zvečer pa se razvije povorka z bakladi. V nedeljo, 14. avgusta, ob 5. uri zjutraj budnica, ob 6. uri tekma članov in članic na telovadišču, ob pol 8. uri zjutraj sprejem društev iz južnih krajev na Kandijškem kolodvoru, ob pol 9. uri zbirališče na Loki in odhod k sprejemu društev in gostov iz Slovenije na Novomeškem kolodvoru, nato povorka v mesto; pred mestno hišo pozdrav br. župana Sokolstvu. Ob 11. uri dopoldne skušnjava prostih vaj, ob 1. uri popoldne obeda in banketa, pri banketu godba. Ob pol 4. uri zbirališče v

Kandiji in odhod na Loko; ob 4. uri telovadba, nato govor župnega staroste br. dr. Vašiča. Ob 6. uri velika veselica, ob pol 9. uri akademija na telovadišču in slavnostna razsvetljava na Krki. Sodelujejo: popolna godba narodnega železničarskega društva «Sloga» iz Ljubljane pod osebnim vodstvom dirigenta br. Bučarja, novomeško Godbeno društvo in sokolska fanfara iz Karlovca. Nastopi 50 vojakov Sokolov 37. pp. iz Karlovca z dvema vajama. — Ker bo udeležba članstva in občinstva velika, in da bomo mogli željam vseh bratov gostoljubno ustreči, prosimo zletni odbor, naj vsak udeleženec, ki misli naročiti hrano ali prenočišče, čimprej prijavi svoje ime potom tamošnjega društva.

Ker se je zaradi nenadnih tiskarniških zaprek razpošiljanje reklamnih lepakov za dva dni zakasnilo, se je odločil zletni odbor, postaviti najkasnejši termin za dostavljanje prijav na dan 8. avgusta.

Vsa bratska sokolska društva vljudno naprošamo, naj blagovolijo na prometnih krajih nalepiti poslani jim lepake, ali jih razobesiti po javnih lokalih, nudeč nam bratsko pomoč, kakor nam to narekuje vzvišeno sokolsko geslo bratstva in edinosti. — Zdravo!

Zletni odbor.

Sokol v Dolnjem Logatcu. Lep dan ima za namovati dolnjelogaški Sokol v svojo kroniko. Bil je to letošnji javni nastop, katerega so se udeležila vsa bližnja bratska društva. Občinstvo od blizu in daleč je napolnilo ponosni Sokolski dom in letno telovadišče. Okoli 70 članov, članic in naraščaja je korakalo v kroju v povorki z godbo in praporom na čelu. Ob 4. uri popoldne je bil prostor pred Sokolskim domom napolnjen od navdušenega občinstva. Vsa telovadba je bila vzorna. Obilo navdušenega ploskanja je najboljši dokaz, da je bila prireditelj res na višku. Glavno zaslugo h krasnemu uspehu imata v prvi vrsti br. načelnik in s. načelnica, kakor tudi celotni društveni odbor, ki se je potrudil, da je uspel ta nastop tako dostojno. Nastopu je sledila velika ljudska veselica, kjer se je ob zvokih neumorne in dobre godbe z Vrhniko pelo in plesalo do ranega jutra. Sokoli in Sokolice, vztrajajte dalje na tej poti, ne dajte se vplivati in odvracati od vzvišenega sokolskega dela, združimo se vsi v eno falango, kajti le v skupnosti sta moč in napredek sokolskega društva. Hvala vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli do tako sijajnega uspeha. Zdravo!

ZLET GASILSKE ZVEZE V SREDIŠČE OB DRAVI.

Središče, koncem julija.

Dne 14. in 15. avgusta t. l. se bo vršil ob priiliki 40letnice domačega gasilnega društva zlet JGZ v Središču ob Dravi.

Trg Središče ob Dravi zavzema skrajni jugozapadni kot mariborske oblasti, odnosno ptujskega sreza, in se nahaja ob vznožju ormoško-ljutomerskih gor. Vzhodno od trga se razprostira medjimurska ravan z mestom Čakovcem, južno mejo pa tvori deroča Drava. Trg je znan izza predvojne dobe kot eden najbolj narodno zavednih krajev.

V trgu imamo Sokolski dom, Društveni dom, dve posojilnici in hranilnici, paromlin, dve žagi in eno najmodernejših oljarn v oblasti. Trg ima tudi električno razsvetljavo.

Jugoslovenska gasilna zveza šteje danes 583 včlanjenih gasilnih društev; sigurno je torej, da bo udeležba zavednega gasilstva in gostov častna. Na tem zletu nas bodo počastila z zelo številnim obiskom tudi sosednja hrvaška in medjimurska gasilna društva: Spored: 13. avgusta: baklada; 14. avgusta popoldne: sprejem, sv. maša, povorka in mimohod; popoldne: vzorna suha vaja, zatem tombola, koncert, srečolov in ples; 15. avgusta (Veliki Šmaren): izlet v bližnjo okolico in odhod gostov.

Gasilci in gosti, ne pozabite dati žigosati na odhodni postaji voznih listkov z mokrim žigom. Legitimacije za polovično vožnjo, potrjene od zletnega odbora, se bodo izdajale na veselničnem prostoru.

Lista dr. Ljud. Pivka vložena

Maribor, 31. julija.

Prejšnji teden je bila vložena kandidatska lista Združenih slovenskih naprednjakov, katere nosilec je naš priljubljeni

dr. Ljudevit Pivko.

Na listi kandidirajo:

1. Za volilna okraja **Brežice in Celje**: kandidat: Ivan Urek, kmet in župan v Globokem; namestnik: Josip Omladič, kmet in župan v Braslovčah.
2. Za volilna okraja **Dolnja Lendava in Murska Sobota**: kandidat: Štefan Godina, evangelijski župnik in oblastni poslanec v Gor. Petrovcih; namestnik: Janez Preininger, šolski upravitelj v Dobrovniku.
3. Za volilna okraja **Konjice in Šmarje**: kandidat: Anton Perkovič, kmet, župan in oblastni poslanec v Sv. Florijanu pri Rogatcu; namestnik: Franc Petelinšek, posestnik in kolar v Oplotnici.
4. Za volilni okraj **Laško**: kandidat: dr. Joža Bohinjec, zavarovalni uradnik v Ljubljani; namestnik: dr. Fran Roš, odvetnik in župan v Laškem.
5. Za volilni okraj **Ljutomer**: kandidat: Andrej Roškarič, kmet na Cvenu; namestnik: Jakob Zemljich, kmet in župan v Radencih.
6. Za volilna okraja **Maribor desni breg in Ptuj**: kandidat: Rudolf Tumpej, železniški uradnik v Mariboru; namestnik: Ivan Mikša, kmet v Prvencih pri Ptuj.
7. Za volilni okraj **Maribor levi breg**: kandidat: dr. Milan Gorišek, odvetnik in župan v Sv. Lenartu v Slov. goricah; namestnik: Vekoslav Spindler, novinar in tajnik SDS v Mariboru.
8. Za volilni okraj **Ormož**: kandidat: Lovro Petovar, posestnik in oblastni poslanec v Ivanjovcih; namestnik: Joško Lah, posestnik in trgovec v Osluševcih.

9. Za volilni okraj **Prevalje**: kandidat: dr. Joško Erat, zdravnik v Dravogradu; namestnik: Josip Leskovšek, rudar v Mežici.

10. Za volilni okraj **Slovenjgradec in Gornji grad**: kandidat: Peter Mravljak, posestnik v Vuhredu; namestnik: Franc Kolenec, kmet v Juvanju pri Ljubnem.

Na listi, ki je vložena kot tretja in bo imela na vseh voliščih mariborsko-celjskega volilnega krožja

tretjo skrinjico,

sta poleg zastopnikov SDS odlična pristaša SKS in soustanovitelja bivše Samostojne kmetijske stranke Urek in Roškarič, ki ne moreta odobravati današnje politike SKS pod Pučjevim vodstvom in pod Radičevu copato ter sta skupno s stotinami odličnih članov SKS za skupen nastop slovenskih naprednih političnih skupin. Zato sta odklonila ponujane jima kandidature na Radičevi listi ter sprejela kandidature na Združeni slovenski gospodarski listi pod nosilstvom dr. Pivka. Izvolitev g. Ureka je gotova stvar. Tudi narodni socialisti so se odločili za skupen nastop ter imajo njihov kandidat na združeni listi gosp. Tumpej mnogo izgledov na dober uspeh.

Tako se je vkljub vsem nasprotstvom in trmoglavosti vendarle ustvarila vsaj deloma napredna fronta. — Naloga naših slovenskih naprednjakov je sedaj, da v prihodnjih tednih samozavestno dvignejo zastavo gospodarskega in splošnega napredka našega naroda, da v vseh krogih razvijejo široko zasnovano podrobno delo za čim najlepši uspeh naše liste, predvsem pa, da pobijajo morebitno malodušnost, kjerkoli bi se pojavila, in da podžigajo samozavest.

Ne dvomimo, da bo uspeh liste dr. Pivka dne 11. septembra nad vse časten, ako se bo vsak posamezni naprednjak zavedal svoje dolžnosti. Borba zopocenja, vsi na okope...!

Na delo za tretjo skrinjico!

Resnica o gospodarskih in prosvetnih zaslugah SLS za Ježico

(Ker bo «Slovenec» po stari navadi trdil, da so dopisi v «Domovini» zlagani, navajamo, da izhajajo vsi naši podatki iz uradnih zapisnikov.)

Z SLS ne gremo več!

V nedeljo 7. avgusta od osmih zjutraj do petih popoldne bodo v cerkvenem Društvenem domu volitve. Skrinjica naše Napredne gospodarske liste je prva. Čurvarja ob skrinjici bosta gg. Hvastja iz Savelj in nadučitelj Germek. Kdor je vnet za dobro gospodarstvo, za pravičnost in nepristranost, bo spustil kroglico v prvo skrinjico. Zdrava pamet pa veleva, poriniti

figo v 3. in 4. skrinjico, v kateri čakajo na zasluženo brco skregani prvaki SLS. Sili smo klerikalnega političnega preganjanja v občini, hočemo, da se Ježica gospodarsko krepko opomore, česar pa od SLS ne moremo pričakovati. Tako nas uče žalostne izkušnje o dosedanjem «delu» SLS za našo občino. Odprimo oči in pogledimo!

Nepravilno pobrane vodovodne takse in druga nadplačila so delo — SLS!

V zadnji «Domovini» smo objavili docela pravične podatke o našem vodovodu; «Slovenec» seveda ljuto zagovarja klerikalno maslo in trdi, da «Domovina» laže. Volilci zdaj sami uvidijo, kako zlobni, slepi in nesposobni so klerikalni občinski možje, saj niti sedaj, ko smo jim vse podrobno napisali, ne vidijo, kakšno škodo imamo občani od slabo oskrbovane vodovodne pogodbe. Po zaslugi SLS smo skozi dolga leta plačevali občutne vodovodne davščine, odpadajoče ne samo na našo občino, marveč tudi one, ki pripadajo v plačevanje samo Ljubljani. Tako smo po

nepotrebnem in po zaslugi SLS plačali nad 50.000 Din, kar je prvi ugotovil naš kandidat g. Hvastja in ogorčeno zahteval, da se vse do zadnje pare povrne ljudstvu. Za ta prekrosten predlog se SLS niti ne zmeni!

Tega izdatnega zneska pa gotovo ne dobimo nazaj, če dobijo zopet klerikalci komando v občini. Verjetno je celo — kakor razvidimo iz «Slovenca» —, da bomo nepravilčno terjane zneske plačevali še naprej! To, volilci, je ona vodovodna «zasluga» SLS, oziroma način, kako klerikalna stranka prakticira svoj ljudski in socialni program! Kier more, nas dere!

Železniška postajica je v korist le klerikalnim gostilnam in je seveda delo — SLS!

Po prizadevanju neklerikalnih občanov je železniško ravnateljstvo ponudilo Ježici udobno postajo kje v središču občine, da bi imele od postaje korist zlasti Kleče, Savlje, Ježica, Mala vas in Stožice. Takrat merodajni klerikalni župan Vilfan je na lastno pest to za ljudstvo ugodno ponudbo odbil in

dosegel, da smo dobili neprimerno postajico na ozkem nasipu, kjer ona skoro nič ne služi občanom Ježice in je v resnici le izstopenišče za sosednji dve klerikalni gostilni! Klerikalci so pravi prijatelji ljudstva, kajne?

Njih potomce pa najdete v 3. in 4. skrinjici.

Možje SLS so bili... ki so ustanovili Strojno zadrugo.

Strojna zadruga je bila ustanovljena pred 20 leti. Jeseni, ko praznujemo s posebno prireditvijo njen jubilej, izide tudi statistično poročilo, kjer, žalibog, med

inicijatorji in prvimi odborniki te zadruge ne bomo našli klerikalcev. Tisti «možje SLS», ki so po trditvah «Slovenca» zadrugo ustanovili, kandidirajo: Ivo

ko prizadeti farmarji ne vedo več, kako bi to nadlogo pokončali. Kmetje so začeli v obrambo setve kopati globoke jarke, v katere polagajo zastrupljeno zrnje. Mnogo tisoč poljskih miši je na ta način poginilo in obležalo v razorih, milijonska armada ostalih pa nadaljuje svoje uničevalno delo in živi naprej.

Farmarji so se zatekli še k drugemu sredstvu. Naročili so iz vseh mest na tisoče mačk, ki pa niso mogle priti mišim v okoliš, ker so se jih kmalu prenažrle. Kako strašna je ta mišja zalega, izhaja iz poročil, ki pravijo, da se miši lotijo tam, kjer so setev obgrizle do korenine, celo takih predmetov, ki so bili doslej varni pred njimi. Vse jim je dobro došlo, celo pnevmatika, vreče in tekstilni izdelki. Mnogi farmarji so morali zapustiti domove in se lotiti meščanskih poklicev, ker so jim miši onemogočile existenco na kmetih.

Za uboge farmarje se je zavzela kalifornijska vlada, ki je poslala na boj proti poljskim mišim posebne strokovnjake s strupi. Na ta način upajo, da bo mišje nadloge že v najkrajšem času konec. A kaj, ko je letošnja žetev v nekaterih krajih popolnoma uničena in bo narodno gospodarstvo trpelo milijonsko škodo.

LJUBIMEC V LEDENICI.

V Welsu se je nedavno odigrala tragikomična zakonska drama. Neki mesar je osumil svojo ženo, da mu ni preveč zvesta. Da bi preizkusil njeno zvestobo, je pustil postaviti v spalnico hladilno omaro, ki jo je napolnil z ledom. Potem je ženi dejal, da mora odpotovati po kupčijskih poslih, in v resnici se je ponoči po njegovem navideznom odhodu znašel pri ženi nje ljubimca. Mesar se je vrnil sredi noči domov, kakor da bi se ničesar ne zgodilo, in žena si ni znala drugače pomagati, kakor da je zaprla svojega ljubimca v hladilno omaro. Mesar se je vlegel v posteljo ter je spustil svojega tekmeča šele drugi dan opoldne iz njegove neprostovoljne ječe. Bil je zaradi mraza že napol nezavesten. Kakor poročajo, je sedaj ovadil mesarja zaradi omejevanja osebnosti svobode.

DETE, KI JE SPREGOVORILO TAKOJ PO ROJSTVU.

V Monteseccu di Pergola na Italijanskem živi kolon Verbín, katerega žena Elizabeta je pred kratkim porodila dete ženskega spola. Porod se je izvršil v domači hiši ob obilni asistenci radovednih žensk. Vse je čakalo, če bo novorojenček fant ali punčka, in ko je bil porod pri kraju in so otroka okopali, se je dogodil pravcat čudež: dete, ki se je drlo na ves glas, je spregovorilo in zaklicalo: «Mama!»

Zaprepaščena je obstala srenja klepetulj nad tem čudežnim pripetljajem in stvar se je nepričakovano hitro raznesla po kraju in okolici. Prišla je tudi v liste, domače in inozemske, in hudo mušneži pravijo, da je treba tudi ta nenavaden napredek pripisati velikim uspehom fašistovskega režima.

RESTAVRACIJA V LETALU.

Moderna avijatika je zopet storila korak naprej. Iz Pariza javljajo, da je v soboto na letališču Le Bourget startalo prvo letalo, ki je opremljeno z vsem mogočim komfortom; v njem se nahaja tudi restavracija. Potniki, ki se poslužujejo tega letala, ki vzdržuje promet na progi Pariz—London, so deležni vsega komforta, vsak hip so jim na razpolago gorka ali mrzla jedila vseh vrst. Na letalu se nahajata poleg pilota in mehanika tudi dva načakarja. Letalo je opremljeno poleg tega z oddajno postajo. Prve vožnje se je udeležilo deset potnikov, večinoma Angležev. Zdi se, da ni daleč čas, ko bodo ljudje posečali vračne restavracije in hotele.

STATISTIKA VERSTEV.

Po najnovejši statistiki šteje danes krščanstvo 84 milijonov ljudi, to je 37,6 odstotka celokupnega zemeljskega prebivalstva, ki je cenjeno na 1 milijardo in 816 milijonov. Nekristjanov bi bilo otemtakem 1132 milijonov ali skoro dvakrat oliko kakor Kristjanov.

Med kristjani zavzemajo prvo mesto katoliki, ki jih je 330 milijonov. Za njimi so najmočnejša skupina protestanti z 210 milijoni in potem pravoslavni s 144 milijoni. V odstotkih izraženo je katolikov 18,1, protestantov 11,6 in pravoslavnih 7,9 celotnega prebivalstva na svetu.

Največja skupina med nekristjani so mohamedanci, ki jih je 235 milijonov (12,9 odstotkov), budistov je 200 milijonov (11 odstotkov), raznih indijskih sekt 217 milijonov (11,9 odstotkov), pristašev Konfucija 300 milijonov (16,5 odstotka), šintoistov 25 milijonov (1,4 odstotka) in animistov 130 milijonov (7,8 odstotka).

Najzanimivejše v omenjeni statistiki pa je dejstvo, da štejejo Židje le 15 milijonov vernikov, to je jedva 0,7 odstotka celokupnega zemeljskega prebivalstva.

SKOPUHOVA DOBROTA.

(Dogodbica.)

Purman s Pelinja je bil pravi lakomnik in sebičnik. Laže bi bilo dobiti od vruga dušo, kakor njega ganiti za kako dobro delo. Pota na njegovo zemljišče so bila vedno zagrajena s koli in zastavljena s trnjem; vse noči je stražil na vrtu, ko je zorelo sadje.

Vzlic njegovi pozornosti pa so mu mladi razposajenci skoraj vsako leto obrali češnje in zgodnje sadje; prav posebno so mu nagajali z zajemanjem vode iz vodnjaka na njegovem dvorišču. Tukaj je bil Purman občutljiv, zakaj naprava vodnjaka mu je vzela precej denarja. Po ves dan je prežal neke jeseni ob vodnjaku na delavce, zaposlene pri zidanju sosedovega hleva, katere je zmerjaje odganjal, da niso hodili po vodo na njegovo dvorišče. Obenem je nadziral svoje najemnike, ki so spravljali sadje in prešali mošt, polneči njegove sode v kletih in hramih. Celo v vežo je dal postaviti kadi za sladko tekočino.

Potr in zamišljen je hodil skopuh nekega popoldne po dvorišču. «Kaj naj storim? Da se je moglo to zgoditi!» je potihoma mrmral. «Joj, kaka silna škoda!» Po globokem zdihovanju in nervoznem seganju v lase pa se je pomiril: nekaj posebnega se je moralo roditi v njegovih možganih.

Že dalje časa je bilo jasno solnčno vreme, kar je ohranilo tisti jeseni pravo poletno toploto. Zidarje pri sosedovem hlevu je mučila silna žeja in marsikdo se je poželjivo ozrl na Purmanov vodnjak z bistro studenčnico. Skopuh je poznal njihove želje ter je prijazno pristopil k najbližnjemu zidarju ob ograji.

«Vročje je, vročje in pa žeja, žeja», ga je nagovoril. «Ljudje radi pijejo v takem vremenu. Imate li kaj pijače?»

«Nič», so mu odgovorili trije namesto enega. «Celo vi ste nam zaprli vodnjak.»

«Vode menda ne boste pili zdaj, ko je toliko druge pijače. Letošnja jesen je mokra, mokra...»

«Mošta nam dajte, ako se vam smilimo.»

«Saj vam ga dam, da ne porečete, kako sem skop. Iz največje kadi v veži lahko pijete, kolikor se vam ljubi. Pristen hruševac je, gotovo vam bo ugajal. Ampak samo iz največje kadi, iz tiste za vrati.»

Zidarji so se začudeno spogledali in namigavali drug drugemu, naj poskusijo sosedovo darežljivost. Brž so nabrali nekaj steklenic ter se odpravili po obljubljeno pijačo. Purman jim je pokazal kad, do vrha napolnjeno s pijačo, rekoč, naj se požurijo, da jo bodo hitreje izpraznili.

O skopuhovi dobroti je po vasi glasno zašumelo. Moški so neverno zmajevali z glavami, ženske pa so ugibale, kaj je Purmana tako nagloma spreobrnilo.

«Doseči hoče kako izredno milost, ali pa izbrisati kak stari greh», so besedičile v svoji radovednosti, končno pa so se zedinile v mnenju, da mu je bila ta dobrota naložena pri izpovedi za pokoro.

Vse popoldne in nastopni dan so se zidarji gnetli okrog kadi in polnili steklenice; vedno

niže so se morali nagibati, zakaj mošt je izginjal. Ves čas jih je opazovala Lenčka, Purmanova dekla ter se jim je posmehovala izza ogla.

«Roga se nam zaradi naše požrečnosti», so uganili zidarji. «Dajmo ji malce ponagajati.»

«No, Lenčka, kaj si pa danes tako dobre volje?» so jo obstopili. «Ali se smeješ nam, ali skopuhu?»

«Vesela sem, ker sem na svetu», jih je zavrnila. Pri tem se je sumljivo namuznila in odšla z dvorišča pod kozolec.

Lenčka se je nekaj tednov pozneje sprla s skopuhom, svojim gospodarjem ter je izdala njegovo dobroto... Zidarji so namreč pili mošt, v katerem je utonila Purmanova mačka...

Soteščan.

× Živi delavci proglašeni za mrtve. (Ponarejanje mrtvaških listov. — Posmrtnina za žive delavce.) V Skoplju je prišlo pred meseci do velikega nesoglasja med upravnim odborom tamošnjega urada za zavarovanje delavcev ter ravna teljem urada. Spor se je zanesel tudi v javnost. Upravni odbor je želel odstraniti ravnatelja urada, pri čemer pa ni uspel, temveč se je zgodilo nasprotno. Po prihodu posebnega komisarja iz ministrstva za socialno politiko je bil odstavljen stari upravni odbor s predsednikom. Vsa zadeva je rodila obširno polemiko v listih in so bili po zakonu o tisku kaznovani tako oni, ki so napadali ravnatelja urada, kakor tudi oni, ki so napadali upravni odbor. Pred nekoliko dnevi se je v Skoplju ponovno pričelo govoriti o aferah v tamošnjem okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Gotove osebe, ki so poznale razmere v okrožnem uradu, so izsledile, da so se v uradu falzificirali mrtvaški listi. Kakor znano, morajo biti po zakonu vsi delavci in zasebni nameščenci prijavljeni uradu za zavarovanje delavcev ter morajo gotov odstotek od svoje plače plačevati v svrhu zavarovanja za primer bolezni in smrti. V primeru smrti se izplača rodbini posmrtnina 1444 Din. Nekateri uradniki so baje v dogovoru z gotovimi osebami falzificirali mrtvaške liste še živih delavcev. Ponarejali so pečate župne cerkve Sv. Bogorodice, da so dobili na ta način izplačano posmrtnino. O tem so bili obveščeni odstavljeni upravni odbor, osrednji urad v Zagrebu kakor tudi policija v Skoplju. Preiskava je dognala, da so bili vsi mrtvaški listi, na podlagi katerih je bila izplačana posmrtnina v znesku 1444 Din, falzificirani in da niso bili nikjer zabeleženi v knjigah župne cerkve. Kmalu nato se je tudi ugotovilo, da so vsi ljudje, za katere se je izplačala posmrtnina, še živi. Neki delavec je na podlagi teh listkov dvakrat umrl in je bil seveda zalc začuden, ko so mu poročali o njegovi smrti. O vsej stvari ni vedel ničesar in tudi denarja ni nobenega prejel. Ker se je dognalo, da nobena izmed oseb, ki je umrla na podlagi ponarejenih mrtvaških listov, o vsem ničesar ne ve, so bili vsi prizadeti izpušteni iz preiskave, ki se je nato pričela voditi v drugi smeri. Kmalu za tem je po policiji ugotovila, da je posmrtnine ponarejal neki uradnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Bil je aretiran in okrožno sodišče ga je obdržalo v zaporih. Na policiji je bivši uradnik urada za zavarovanje delavcev Stamenković izpovedal, da obstoje še drugi krivci poleg onih, ki so bili že aretirani in ki so v preiskavi. V koliko je urad za zavarovanje delavcev oškodovan, še ni ugotovljeno, ker se šele pregledujejo knjige urada.

× Ploskanje ni več v modi! Ne pri nas, temveč v Angliji. Do tega zaključka so namreč prišli gledališki upravniki na Angleškem. Publika sicer še vedno polni gledališča, se zabava in je ginjena, toda končni efekt: ploskanje igralcem — je odpadel. Ta tradicionalni običaj, ki obstoja že stoletja, v Angliji izumira. V angleški javnosti se je zadnje čase mnogo komentiral ta pojav, toda nihče ga ni znal tolmačiti. Vprašanje, da li je v angleškem ljudstvu izumrl ves čut za letopo in umetnost, je postalo akutno. No, končno so

Schichtovo

terpentinovo milo

svojimi 7 odlikami

Sedma odlika:

Razkuženje perila

je svojstvo Schichtovega terpentinovega mila. Posebno priporočljivo za pranje bolniškega in otroškega perila.

- 1.) Terpentin v milu.
- 2.) Velik in priročen kos.
- 3.) Prijeten duh.
- 4.) Slike iz pravljilo za izrezati.
- 5.) Milo je v zavitku.
- 6.) Svetla barva.
- 7.) Razkuženje perila.

132

sociologi rešili zagonetko. Vzrok, da se ne aplavdira več, so zapestne ure. Da, baš zapestne ure, kajti te ne prenesejo pretresljajev. In v Angliji je zadnje čase vobče razširjena moda, da nosi staro in mlado, pa najsi bo potem v hlačah ali v krilu, zapestno uro. Elegantni londonski dandy, sleherni postopač ali predmestna mlekarica nosijo zapestne ure na levi roki. Zato nihče ne ploska, nobena roka se ne gane v znak priznanja. — Tudi nov korak na poti k popolni modernizaciji!

× **Obseg sobotne vremenske katastrofe.** Od merodajnih oblasti so določene posebne komisije strokovnjakov, da precejeno ogromno škodo, ki jo je povzročilo sobotno neurje po nekaterih krajih ljubljanske, odnosno višnjegorske okolice, kjer je vihar najsiloviteje divjal in prebivalstvu uničil skoro vse poljske pridelke do 90 in celo 100 odstotkov. Pokončani so vsi pridelki, zlasti je toča v obliki pest debelih ledenih kosov potolkla po njivah vso koruzo, fižol, oves, proso, deteljo in še nepožeto žito. Po vrtovih je toča uničila sadno drevje, ki je letos obetalo polno in izredno lepo sadje, kakor jabolka in hruške. Obseg vremenske katastrofe okoli Višnje gore si lahko predočimo iz do sedaj zbranih podatkov, ki navajajo, koliko sta toča in silni vihar združila opeke, pobila šip in izruvala po raznih krajih dreves. Približna cenitev navaja, da je po raznih vaseh višnjegorske okolice neurje pometalo in razbilo s streh nad 40.000 komadov opeke, kajti ponekod je vihar vrgel kar cele strehe opeke na tla, toča je pobila nad 4000 okenskih šip. Vihar je izruval nad 200 dreves. Najbolj so prizadete vasi v občinah Polica in Leskovec, kjer je uničenih do 100 odstotkov poljskih pridelkov in izruvanih največ sadnih dreves, tako v Sp. Brezovem nad 40, a uničene je okoli 4000 komadov opeke. V Višnji gori je do 80 odstotkov uničenih poljskih pridelkov, prav toliko sadja, razbitih je bilo 2000 šip in do 5000 komadov opeke. V Višnji gori je sobotni vihar izruval celo dva velika oreha.

× **Samomor bolgarske zdravnice.** Prejšnji teden je prispela v Sofijo okrajna zdravnica v mestu Ruse dr. Marija Dukovska. Nastanila se je v hotelu Splendid Palace. Zvečer je hotela sobarica pripraviti posteljo, in ko je stopila v njeno sobo, je našla zdravnico mrtvo. O nenadni smrti mlade zdravnice so takoj obvestili policijo. Policijski zdravnik je ugotovil, da se je Dukovska zastrupila. Na nočni omarici kraj njene postelje so našli večjo dozo morfija. Samomorilka je zapustila pismo, v katerem pravi, da se je zastrupila s ciankalijem, ki ga je že več let nosila s seboj. Vbrizgala si je tudi večjo dozo morfija, ker se je bala, da ciankalij po tolikih letih ne bo učinkoval. Končno prosi v pismu, naj obveste o njeni smrti sorodnike in naj jo pokopljejo v domačem kraju. Vzrok samomora še ni pojasnjen.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zadovoljni sluga.

Neizkušen mladenič je prišel v boljšo hišo za postrežnika. Ko mu je rekla gospodinja, naj med obedom krožnike pospravlja, je nesel vsak krožnik posebe v predstobo ter pojedel ostanke. Ko mu je gospodinja namignila, naj vendar hiti s pospravljanjem, da bodo mogli dobiti gostje drugo jed, je postrežnik leno odgovoril: «Naj le obdrži krožnike, jaz sem že sit.»

Šaljivo vprašanje.

Kdo je najboljši človek?

Odgovor: Prvi mož pri ženi, ki je drugič poročena.

Sebičnost.

Oče: «Kaj neki vidiš pri tem dekletu, da si se vanjo zaljubil?»

Sin: «Nič drugega kot očetovo oporoko.»

Huda bolezen.

Zdravnik: «Zdi se mi, da vas je moj račun presenetil. Ali nisem uganil?»

Bolnik: «Res je, gospod zdravnik. Nisem mislil, da sem bil tako hudo bolan.»

Tolažba.

Mahelj in njegova žena sta se prepirala vsch 30 let njunega zakonskega življenja. Mož pa je nekoč nevarno obolel in tedaj se je polotilo žene strahovito kesanje.

«Oh, priljubi mož, ali se res ne bova nikdar več srečala po smrti?» je zdihovala ob njegovi postelji.

«Najbrž bo resnica,» ji je rahlo potrdil, «zakaj če te bom jaz prej zagledal, se ti bom prav gotovo izognil.»

Molčečnost.

Krivelj je bil čudak, kakršnega ni bilo v njegovi okolici. Med drugim je zahteval, da družina pri jedi ni smela govoriti.

Nekoč je namignil pastirju, naj prinese po kosilu vina iz kleti. Fant je izvedel naročilo, postavil je vino pred gospodarja in sedel za mizo. Nenadoma pa je planil pokoncu in zaklical: «Oče!»

«Molči!», ga je Krivelj nahrulil.

«Ježeš, oče!» je ponovil v naraščajočem strahu.

«Tiho, pravim!»

Fant se je tresel v zapovedanem molku in požiral besede, katere ni smel izgovoriti.

«No, zdaj pa le govori,» mu je Krivelj zapovedal po kosilu.

«Oče,» je jecljal jokaje, «pipo sem pozabil zapreti.»

Prvi polet.

Rozalija (svojemu ljubimcu letalec): «Strašno se bojim. Visoko gori v zraku bom gotovo neprestano trepetala.»

Letalec: «Zakaj? Saj si vendar navajena na to, da gledaš pred svojimi nogami ves svet.»

Otročja iznajdljivost.

«Mamica, povejte mi vendar, odkod pridejo otroci na svet,» je poizvedoval sedemletni Nacek. «Ali je res, da padejo iz neba?»

«Seveda je res, Nacek. Bogec jim odpre nebeška vrata ter jih pošlje v življenje,» mu je potrdila mamica.

«Kaj pa, če se kdo ubije? Naš Vinko se je pri padcu udaril.»

«Kam se je udaril?»

«Na noge. Zato pa hodi, kot bi jezdil na sodu.»

Priznanje.

Žena: «Sram te bodi! Čim zagledaš žensko, pozabiš, da si oženjen.»

Mož: «To pa ni res. Prav takrat se šele spomnim jarma, pod katerega sem privezan.»

Preprost odgovor.

Gospodinja: «Ančka, vse premalo se brigaš za snago. Odkod so pajčevine po zidu in stropu?»

Dekla: «Mati, mislim, da so najbrž od pajkov.»

Hudomušnost.

Preprosta ženica je opazovala delavca, ki je na vaškem ribniku žagal led. «Kdo pa vleče na drugem koncu?» ga je vprašala, videč, da se žaga niža in zopet dviga nad ledom.

«Tisti, ki stoji pod ledom,» ji je porogljivo odgovoril.

Izgovor.

Sodnik (kurjemu tatu): «Povej, kako je prišla kura v tvojo vrečo?»

Tat: «Zadišale so ji drobtine, po katere je zlezla vanjo, a ni našla več izhoda...»

Molitev pred jedjo.

Pri Kušarju so morali otroci vselej moliti pred jedjo v zahvalo za prejete dobrrote. Nekoč so šli z očetom v gostilno, naročil je kosilo, po katerem so planili otroci brez vsake molitve.

«Zakaj pa ne molite?» jih je oče vprašal sva-reče.

«Zato, ker boste Vi plačali,» so mu odgovorili.

Njena krivda.

Gospa je zalezla v kuhinji kuharico, zatopljeno v zanimivo pripovedno knjigo. «Zopet sem te zasačila pri čitanju,» jo je pokarala.

«Kako je to mogoče?»

«Samo zato, ker imate gumijaste podplate.»

Napad.

Tolovaj: «Oprostite, ali ste videli kakega stražnika?»

Potnik: «Ne.»

Tolovaj: «No, potem pa kar sem z denarnico!»

Umazanega ovratnika ne mara.

Janezek pride v trgovino in zahteva ovratnik za svojega očeta.

«Kako velikega?» vpraša trgovec.

«Številko 40.» je menil dečko.

«Ali takega, kakršen je moj?» dalje vprašuje trgovec in s prstom pokaže na svoj ovratnik.

«Ne tako umazanega.» se odreže Janezek.

Izdajalka.

Zenin (služkinji): «To obleko že pripravljate za jutrišnje zaroko, kajne?»

Služkinja: «Da, to obleko je nosila gospodična še vedno, kadar se je zaročila...»

Ne privoščijo mu.

Župnik: «Sočutje, ki so vam ga izkazali ob smrti vaše žene, vam je gotovo v veliko tolažbo.»

Jurij: «Resnica je ta, gospod župnik, da mi vsi skupaj tega ne privoščijo.»

MALI OGLASI

Skoro nov šivalni stroj Singer

se po ugodni ceni proda. — Več se potzve pri Francu Jugu, Kladje 32, pošta Blanca pri Sevnici.

Ignac Kojc

trgovski pomočnik, naj se zglasti pri Ivanu Debeljaku, trgovcu pri Sv. Barbari v Haložah.

Vajenec za pekovski obrt

se sprejme. Vso oskrbo dobi v hiši. — Josip Baštolec, pekarija, Mojstrana, Gorenjsko.

NERVOZA

apatija, slabo spanje, glavobol, neuralgija, protin, arterioskleroza, utrujenost, prerana starost, onemoglost, fizična in živčna, ter mnoge druge bolezni so rezultat zastrupljenja naše krvi z različnimistrupi, kakor n. pr. mokračana kislina, urati, toksini I. dr.

Kako naj se borimo proti tem našim sovražnikom? Za to imamo dve metodi: eno težjo, posebno za današnje ljudsko pokolenje, ta je strogi higijenični način življenja, in drugo zelo lahko in enostavno — vbrizganje specialnega ekstrakta živalske žleze, kakor je Kalefluid D. Kaleničenka v organizmu.

Kalefluid raztvorja in odstranjuje iz organizma mokračno kislino in druge strupe, vrača organizmu zdravje, prejšnjo energijo, delavno sposobnost in občutek mlajših let, z eno besedo: Kalefluid pomlajuje človeka. Desettisoči zdravnikov iz raznih držav so priznali Kalefluid za izborno zdravilo in ga priporočajo kot odlično sredstvo pri vseh živčnih in artričnih boleznih. Za svoje zdravilne vrline je bil Kalefluid odlikovan na higijenskih razstavah v Parizu, Londonu, Rimu, Bruslju in Firenci s petimi grand prix in petimi velikimi zlatimi kolajnami.

Kalefluid se prodaja v vseh večjih lekarnah in drogerijah.

Detaljno poučno literaturo «Preporodjaj» z zdravniškimi ocenami in priporočilnimi pismi bolnikov pošljemo vsakomur brezplačno. Obrnite se na Miloš Marković, Beograd, Katićeva ulica 1. Lit. D. I.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

155

G. dr. I. Rahlejevu

Podpisani sem prejel 4. t. m. dve stekleničici Radio Balsamika. Zdravilo se je takoj po uporabi pokazalo kot zelo dobro sredstvo proti revmatizmu. Zato se Vam tem potom najtopleje zahvaljujem in Vas prosim, da mi po poštnem povzetju pošljete še dve stekleničici. Ti dve stekleničici sta za dve drugi osebi, v našem kraju je namreč precej ljudi bolnih na revmatizmu.

z odličnim spoštovanjem

Frane Topolovšek.

Litiija, 7. junija 1927.

Zdravilo „RADIO BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“ dr. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

Kje Vas išče v Ljubljani sreča?

Le pri tvrdki „Doko“, ki Vas bo osrečila in Vam kot desetemu kupcu ponudila 1 par čevljev po lastni izbiri brezplačno. Torej srečni odjemalci ne zamudite ugodne prilike, ker se bo prodajalo od 2. avgusta dalje v trgovini

„Doko“, Ivan Čarman, Ljubljana Prešernova ulica 9, na dvorišču.

ČADEŽ & BRČAR
LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 36

IMATA VEDNO

V ZALOGI PO

KONKURENČNIH

CENAH:

POLJEDELSKE TRIJERJE,

la GONILNA JERMENA,

NARAVNE IN UMETNE

MLINSKE KAMNE,

MLINSKE POTREBSCINE.

174

VI GREŠITE

proti samemu sebi, če zanemarjate Vašo telo, Vaš obraz, Vaše roke, Vaše lase. — Prava sredstva za negovanje lepote za Vas in Vašo obitelj so:

Fellerjeva prava kavčaska pomada za obraz in zaščito teže z marko „Elsa“ Ona Vam obrani mladost in lepoto, dela polt gibko in baržunasto ter se vpija v kožo. Strmeli boste kako kako hitro Vam ginejejo pege, mozolci, sojedci in rdeča mesta ter gube na koži.

Fellerjeva močna „Elsa“ pomada za rast las zabranjuje izpadanje las, prerano osivelost, odstranjuje prhljaj, dela krhke lase mehke in gibke in pospešuje rast las.

Za potkus 2 lončka ene, ali pa po lonček od obeh pomad z zavojnico in poštino vred 38 Din.

Te cene se razumejo le, če se pošlje denar v naprej, ker se proti povzetju poština zviša za 10 Din.

Naročila je nasloviti razločno takole:

Eugen V. Feller, lekarnar, Dujja Stolica, Elsaltrg 360 (Hrvatska).

Fellerjeva mila zdravila in lepote z marko „Elsa“ najplemenitejše kakovosti, vsebujejo medicinsko preizkušeno dobro delujoče sestavine ter niso torej le navadna toaletna mila. Poizkusite enkrat:

„Elsa“ ilijino mlečno mila

„Elsa“ rumenjakovo mila

„Elsa“ glicerinsko mila

„Elsa“ korakovo mila

„Elsa“ katransko mila

„Elsa“ mila za britje

in nikdar več ne boste hoteli uporabljati drugega mila.

Za potkus 6 kosov Elsa mila, že z zavojnico in poštino vred 52 Din.

NE SAMO NAJCENEJSE, AMPAK TUDI
NAJBOLJSE BARVE, LAKE, FIRNEZ,

steklarski klej, čopiče ter vse potrebščine za slikarje, plekarje in druge v te stroke spadajoče predmete dobite v staroznani trgovini na

Miklošičevl cestl, nasproti frančiškanske cerkve
Ivan Jančar

175

LUDVIK BITENC, konces. zobotehnik

naznanja p. n. občinstvu, da otvori s 1. avgustom t. l. v Ljubljani, Židovska ulica št. 1, I. nastr. (nad drogerijo A. Kanc), nov, moderno urejen

ZOBNI ATELJE

In se priporoča za vsa v njegovo stroko spadajoča dela.

197

BOLNI NA PLJUČIH!

Tisoč že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi

Umetnosti prehranjevanja, ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, telesna teža se poveča ter po vseobčem poapnenju skrajša bolezen.

Resni možje zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.

Popolnoma zastoj dobite moji knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker bo moj založnik v celem razposlal samo 10 izvodov zastoj, zato pišite takoj, da boste tudi Vi sprejeti v krog onih srečnih, ki bodo dobili to znamenito knjigo. Pišite na naslov:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse Nr. 24, Abt. 881

J. STJEPUŠIN

ZAGREB, JURJEVSKA 57

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture, sole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovan na pariški izložbi

Ceniki franko